

TRAFİK KAZALARINDA VE SİGORTALARDA İSPAT YÜKÜ

Kazanın sırf alkolün etkisiyle meydana geldiğini sigortacı ishatla yükümlüdür.

Dava, kasko sigortasından kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Taraflar arasındaki çekişme, meydana gelen kazanın sigorta poliçesi teminatı kapsamında olup olmadığı noktasında toplanmaktadır. Hasarın teminat dışı sayılabilmesi, kazanın salt alkolün etkisiyle meydana gelmiş olması koşuluna bağlıdır. Dolayısıyla, sürücünün almış olduğu alkolün oranı sonuca etkili değildir. Alkollü araç kullanma ile kaza arasında illiyet bağının olması hali ile kazanın salt sürücünün aldığı alkolün etkisiyle meydana gelmesi hali ayrı hususlardır. Durumun ispatı sigortacıya düşmektedir. Mahkemece, aralarında nöroloji ve trafik konusunda uzmanın bulunduğu bilirkişi heyetine birlikte inceleme yaptırılıp, olayın oluş şekli, hava, yol durumu gibi unsurlar bir bütün olarak değerlendirilip, rizikonun sadece alkolün etkisi altında gerçekleşip gerçekleşmediğinin, başka unsurların da rol oynayıp oynamadığının açıklığa kavuşturulması gerekir.

11.HD. 15.1.2007 E. 2005/13456 K. 2007/133

Rizikonun teminat dışında kaldığını sigortacının kanıtlanması gerekir.

Dava, kasko sigortası sözleşmesine dayalı alacağın tahsili istemine ilişkindir. Rizikonun teminat dışında kaldığına ilişkin iddianın öncelikle sigortacı tarafından kanıtlanması gerekmektedir. Davalı sigortacının olayın ihbar olunan şekilde olmadığını somut delillerle **kanıtlanması halinde ise**, bu kez isbat külfeti yer değiştirmekte ve sigorta ettiren hasarı doğuran **kazanın başka bir şekilde gerçekleştiğini** ve hasarın teminat dahilinde olduğunu kanıtlama yükümlülüğü doğmaktadır.

11.HD. 15.1.2007 E. 2005/13443 K. 2007/172

Sigortacı, rizikonun sigorta güvencesi dışında kaldığı savunmasını ispat zorunda ise de, sigorta ettiren de sigortalı malın eksilmesi nedeniyle zarara uğradığını ispat etmelidir.

Kural olarak, ortaya çıkan rizikonun sigorta güvencesi kapsamı dışında kaldığının sigortacı tarafından ispatı gerekir. Uyuşmazlığa konu bütün taşımalarda yükleme davacı sigorta ettirenin görevlilerince yapılmış, yükleme bitiminde gemi ambarları mühürlenmiş, taşıma bitiminde varma yeri limanında da tutanakla tüm mühürlerin sağlam olduğu belirlenmiş ve gene davacı görevlileri tarafından mühürler sökülerek sigortalı yük, ambarlarından boşaltılıp tartılarak kendi silolarına taşınmış olup, taşımanın tüm aşamalarında davacının mutlak gözetimi ve inisiyatifinin bulunduğu kuşkusuzdur. Davacı tarafça, deniz yoluyla yapılan taşımalar sırasında herhangi bir deniz kazası, fırtına, hırsızlık veya başkaca tehlike halinin gerçekleştiği de iddia edilmemiştir. Esasen, TTK.nun 1283. maddesi hükmü uyarınca sigortacı, sigorta ettiren veya sigortadan yararlananın uğradığı gerçek zararı tazminle yükümlüdür. Sigortacı, rizikonun sigorta güvencesi dışında kaldığı savunmasını ispat zorunda ise de, sigorta ettiren de sigortalı malın eksilmesi nedeniyle zarara uğradığını ispat etmelidir.

11.HD. 25.3.2002 E. 2001/10260 K. 2002/2686

Rizikonun sigorta güvencesinden yararlanamayacağı savunmasının sigortacıya ispatı gerekir.

Kural böyle olmakla birlikte somut olgular da gözden uzak tutulmamalıdır. Poliçe Genel Şartları'nın anılan hükümleri uyarınca sigorta ettiren riziko ile ilgili her türlü bilgi ve belgeleri verip tazminat yükümlülüğü ve miktarı ile rücu haklarının saptanmasına esas araştırma ve incelemelere izin vermeye yükümlüdür. Bu bilgi ve belgeler sağlandıktan sonra sigortacı tazminat ödeyip ödemeyeceğini, ödeyecekse niceliğini, varsa sorumlu üçüncü kişilere yönelik doğacak rücu hakkını öğrenebilecektir. Oysa, davacı değinilen bu yükümlülükleri yerine getirmemiş, rizikonun sigorta güvencesi dışında kalmasını gerektiren hallerin bulunabileceği yolundaki kuşku ve belirsizlikleri kaldırmadığı gibi, hayat gerçeklerine aykırı biçimde aylar sonra dahi oğlunun arkadaşı olduğunu bildirdiği sürücünün adını bilmediğini söylemiştir. Riziko sonrası bildirim ve bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi nedeniyle davanın reddi gerekir.

11.HD. 6.11.2003 E. 2003/3487 K. 2003/10499

Rizikonun ihbar edilenden farklı şekilde gerçekleştiğini ispat külfeti sigortacıda bulunmaktadır.

Dava, kasko sigortası sözleşmesinden kaynaklanan maddi tazminat istemine ilişkindir. Rizikonun ihbar edilenden farklı şekilde gerçekleştiğini ispat külfeti sigortacıda bulunmaktadır. İspat külfeti somut olayda sigortacıda olmakla, sigortacı rizikonun ihbar edilen yerden farklı şekilde

oluştuğunu, aracın sigorta teminatı dışında ve başka yerde hasarlanıp olay yerine getirildiğini soyut iddialarla değil somut delillerle kanıtlamalıdır.

Mahkemece, rizikonun ihbar edilenden farklı olarak ne şekilde gerçekleştiği konusunda varsa davalı kanıtlarının sorulup toplanması, yapılacak inceleme ve değerlendirme sonucunda hasarın, sigorta poliçesi genel şartlarında sayılan teminat dışı veya ihbar yanlışlığının salt sigortacının rücu hakkını önlemeye yönelik olup olmadığı hususlarının aydınlatılması ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir.

17.HD. 8.4.2010 E. 2009/10052 K. 2010/3243

Hasarın teminat dışı olduğunun ispatı sigorta şirketine düşmektedir.

Dava, kasko sigorta sözleşmesine dayalı tazminat istemine ilişkindir. Hasarın teminat dışı olduğunun ispatı sigorta şirketine düşmektedir. Davaya konu aracın oto kiralama şirketine sigortacının bilgisi dışında kiraya verilmesi teminat dışı bir hal olarak kabul edilemez. Ancak, tahakkuk ettirilen prim ile aracın kiralama şirketince kullanılacağı bilinmesi durumunda ödenmesi gereken prim arasındaki oran belirlenerek, buna göre ödemesi gereken tazminat miktarı belirlenmelidir.

17.HD. 15.9.2008 E. 2008/1985 K. 2008/4056

Rizikonun ihbar edilenden farklı şekilde gerçekleştiğini ispat külfeti sigortacıda bulunmakta olup, sigortacı bunu soyut iddialarla değil, somut delillerle kanıtlamalıdır.

Dava, kasko sigorta poliçesinden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir. Kazanın belirtilen yer ve şekilde meydana geldiği sabit olduğu gibi davacı sigortalının rizikonun gerçekleşme şeklini kasten ve iyiniyet kurallarına aykırı olarak bildirdiği de ispatlanamamıştır. Bu durum karşısında, rizikonun ihbar edilenden farklı şekilde gerçekleştiğini ispat külfeti sigortacıda bulunmakta olup, sigortacı bunu soyut iddialarla değil, somut delillerle kanıtlamalıdır. O halde mahkemece işin esasına girilerek aracın perte ayrılma durumu da irdelenmek suretiyle davacının hak kazandığı tazminat miktarının belirlenmesi gerekir.

HGK. 22.12.2010 E. 2010/17-655 K. 2010/688

Tazminat davasında ispat yükü kural olarak davacıdadır (TMK.mad.6). Haksız eylem öğelerinin gerçekleştiğini, kusura dayanan sorumlulukta kusurun varlığını ve zararı ispat yükü gene zarar görene ait bulunmaktadır.

3.HD.1.12.2005 E. 2005/12447 K. 2005/12993

Kanunda aksi öngörülmedikçe kural olarak herkes iddiasını isbatla yükümlüdür. İspat yükü hayatın olağan akışına aykırı iddia ve savunmada bulunana düşer. İleri sürdüğü bir vakıadan lehine haklar çıkaran kimse iddia ettiği olayları ispat etmelidir.

2.HD. 25.9.2003 E. 2003/10778 K. 2003/12116

İspat yükünün yer değiştirmesi

Davacı, davalıya borçlu olmadıklarının tespitine karar verilmesini talep etmiştir. Kaza sırasında aracı kullanan sürücünün kimliğinin tespit edilemediği, davacı sigortalı, doğru ihbar mükellefiyetini yerine getirmediğinden ispat külfetinin yer değiştirdiği, hasarın teminat dahilinde olduğunun davacı tarafça ispatlanamadığı, davalı sigortacının limit dahilinde ödediği tutarınca sigortalıdan talep edebileceği gerekçesiyle davanın reddine ve %40 kötüniyet tazminatının davacıdan alınarak davalıya verilmesine karar verilmesi hukuka uygundur.

17.HD. 8.2.2010 E. 2009/7535 K. 2010/882

Hasarın teminat dışı kaldığını ispat yükü sigortacıdadır.

Hasarın teminat dışı kalabilmesi için sürücünün münhasıran alkolün etkisi altında kaza yapmış olması gerekmektedir. Sürücünün alkollü olması tek başına hasarın teminat dışı kalmasını gerektirmez. Hasarın teminat dışı kaldığını ispat yükü TTK.nun 1281/2. maddesi hükmü gereğince sigortaya düşmektedir.

11.HD. 27.4.2006 E. 2005/4690 K. 2006/4752

Yolcunun kaza geçirmesi durumunda, ispat yükü taşımacıdadır.

Dava, davalıların malik ve sürücüsü oldukları araçta yolcu olarak bulunan davacının meydana gelen kaza neticesinde maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir. T.T.K.nun 806. maddesine göre, taşıyıcı, yolcuları gidecekleri yere sağ ve salim olarak ulaştırmakla mükelleftir. Somut olayda davalıların bu mükellefiyetlerini yerine getiremedikleri uyuşmazlık dışı olup, davacı yolcu olup kazada kusurlu olduğu ileri sürülmemiştir. Somut olayda meydana gelen kazadan dolayı

kusurlarının bulunmadığını ispat yükü davalılara ait olup, bu konuda toplanacak delillerin masraflarından sorumluluk da ispat yükü kendilerine düşen davalılara aittir. Bu durumda ispat yükünün ters çevrilerek davacıya kesin süre verilmek suretiyle yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru görülmemiştir.

11.HD. 7.3.2005 E. 2004/5455 K. 2005/2120

www.TazminatHukuku.com